

Tieteen linkkitalo vuonna 2005

Vuonna 2005 Tieteen linkkitalo (aikaisemmin Virtuaalikirjasto) on toiminut uuden ohjelmiston varassa¹. Palveluun on kuvattu 8500 valikoitua Internet-aineistoa 24 alalta². Palvelua ylläpitää 14 organisaatiota:

Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto
Jyväskylän yliopiston kirjasto
Eduskunnan kirjasto
Helsingin kauppakorkeakoulun kirjasto
Kuopion yliopiston kirjasto
Laurea-ammattikorkeakoulun kirjasto
Sibelius-Akatemian kirjasto
Stakes tietopalvelu (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus)
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjasto
Svenska handelshögskolans bibliotek
Teatteri- ja tanssialan keskuskirjasto
Tilastokirjasto
Viikin tiedekirjasto (Helsingin yliopisto)
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen kirjasto

Aihealueista on seuraavanlainen:

Kulttuuri, kieli ja kasvatus

Kasvatus ja koulutus
Kirjallisuudentutkimus
Kulttuurien tutkimus
Soveltava kielitiede
Suomalainen taidemusiikki, jazz ja kansanmusiikki
Teatteri ja tanssi

Yhteiskunta ja talous

Taloustieteet
Tilastot
Turvallisuusala
Yhdyskunta- ja aluesuunnittelu
EU, laki ja oikeus, politiikka, julkinen hallinto

Terveys ja hyvinvointi

Alkoholi, huumeet ja muut päihteet
Farmasia

---

¹ <http://www.linkkitalo.fi>

Aikaisemmat vuosiraportit ovat osoitteessa <http://www.jyu.fi/library/virtuaalikirjasto/virtu.htm>

² Tieteen linkkitalon varsinaisessa tietokannassa on helmikuussa 2006 haettavissa 5900 viitettä. Palveluun kytketyssä Eduskunnan kirjaston Elki-tietokannassa (<http://www.eduskunta.fi/kirjasto/Elki/elki.html>) on 2600 viitettä.

Gerontologia
Hoitotiede ja terveydenhuolto
Kliininen ravitsemustiede
Liikuntatiede
Molekulaarinen lääketiede ja geeniterapia
Neurotieteet
Psykologia
Seksologia
Ympäristöterveys

Luonnontieteet ja tekniikka

Eläinlääketiede, maatalous- ja metsätieteet
Hydrobiologia ja limnologia

Tällä hetkellä suurin yksittäinen aihealue on tilastot, sisältäen 2900 viitettä, ollen näin kansainvälisestäkin merkittävä Internetistä saatava tilastotiedon lähde.

Tieteen linkkitalo on teknisesti keskitetty systeemi. Sen perustana on **Scout Portal Toolkit -ohjelmisto**³. Kaikki muut aihealueet ovat haettavissa sen tietokannan kautta paitsi Eduskunnan kirjaston ylläpitämä aihekokonaisuus "EU, laki ja oikeus, politiikka, julkinen hallinto" (Elki-tietokanta⁴), joka toimii omalla Trip Highway -ohjelmistolla.

Aihealueita on **ylläpitänyt** hajautetusti ja virkatyönä 50 henkilöä 14 organisaatiosta. Eniten ylläpitäjiä (13) on Eduskunnan kirjaston Elki-tietokannassa, Tilastokirjastossa (10) aihealueessa tilastot sekä Viikin tiedekirjastossa (8), kokonaisuudessa "eläinlääketiede, maatalous- ja metsätieteet". Muilla aloilla ylläpito hoituu 1-2 henkilön voimin.

Jyväskylä yliopiston kirjasto on hoitanut aineiston ylläpidon tukea ja toiminnan käytännön koordinoitua (mm. kokousten järjestäminen, vuosiraportit). Kuopio yliopiston kirjasto on huolehtinut toistaiseksi Linkkitalon teknisestä ylläpidosta (palvelimet, ohjelmisto). Oulun yliopiston kirjasto ylläpiti kansallista Renardus-palvelinta siihen asti, kun Linkkitalon kytkös Renardukseen purettiin.

Kehittämisryhmä on linjannut Tieteen linkkitalon toimintaa. Ryhmä on kokoontunut vuonna 2005 kerran, joulukuussa Laurea-amk:n kirjastossa. Ryhmän kokoonpanossa ovat edustettuina kaikki osallistujat:

- 1 jäsen + sihteeri / Jyväskylän yliopiston kirjasto (kehittämisryhmän johto)
- 1 jäsen / Eduskunnan kirjasto
- 1 jäsen / Kuopion yliopiston kirjasto
- 1 jäsen / ex. Virtuaalikirjasto Jyväskylän aineistontuottajakonsortio: SKS:n kirjasto, Teatteri- ja tanssialan keskuskirjasto, Sibelius-Akatemian kirjasto, Stakes tietopalvelu, Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen kirjasto (TKK)
- 1 jäsen / Viikin tiedekirjasto
- 1 jäsen / ex. Taloustieteiden virtuaalikirjaston aineistontuottajakonsortio: HKKK:n ja Hankenin kirjastot

³ <http://scout.wisc.edu/Projects/SPT/>

⁴ <http://www.eduskunta.fi/kirjasto/Elki/elki.html>

-
-
- 1 jäsen / Tilastokirjasto
  - 1 jäsen / ammattikorkeakoulujen kirjastot: Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto / Laurea-ammattikorkeakoulun kirjasto

Keskeisinä viestintävälineinä ovat olleet virveli-postituslista sekä kehittämisryhmän virke-lista.

Tieteen linkkitaloa on **esitelty** vuoden 2005 aikana kirjastojen järjestämissä tiedonhankinnan koulutuksissa. Risto Heikkinen piti marraskuussa aiheesta esitelmän pohjoismaisessa NordFlexNet-hankkeen verkkokonferenssissa "How can use of learning objects enrich the learning process".

Tiedotustyön tueksi suunniteltiin ja painettiin kirjanmerkki.

Tieteen linkkitalon sivustossa on ollut **kävijöitä** keskimäärin 5400 kertaa kuussa kesäkuusta-05 tammikuuhun-06⁵. Vuonna 2004 käytiin sivulaskurin mukaan Virtuaalikirjaston etusivulla kuukaudessa keskimäärin 4000 kertaa. Linkkitaloa käytetään siis enemmän tai varovasti arvioiden ainakin yhtä paljon kuin Virtuaalikirjastoa. Jälkimmäinen luku ei kerro kuitenkaan varsinaista käyttömäärää, vaan ainoastaan käynnit Virtuaalikirjaston etusivulla. Palvelua on oletettavasti käytetty myös suoraan alakohtaisilta sivuilta.

Tieteen linkkitalon **merkittävyyttä ja näkyvyyttä tiedonhakuympäristössä** voi arvioida sillä, miten se hyvin se löytyy Internetistä. Tähän liittyen kerättiin Tieteen linkkitalon julkistamisen jälkeen informaatiota Googlesta, kuinka hyvin uusittu palvelu on linkittynyt Internetissä. Kolme päivää ennen julkistamista (10.12.) ilmoitettiin Googleen palvelun URL-osoite. Oheinen taulukko kuvaa, miten palvelun nimi on saanut osumia Googlen hauissa joulukuusta helmikuun loppuun ja edelleen.

pvm	haku "Tieteen linkkitalo" ja osumat muualta kuin www.linkkitalo.fi domainista
31.12.04	596
15.1.05	718
31.1.05	817
15.2.05	842
28.2.05	950
...	
27.1.05	10 300

Luvuista päätellen uusittu palvelu on otettu hyvin vastaan, siihen on tehty reilun vuoden aikana linkkejä runsaasti.

Tieteen linkkitalossa on yksinkertainen **palautelomake**⁶, jolla on kerätty asiakkaiden mielipiteitä palvelusta. Lomakkeella voi antaa aineistoehdotuksia ja kommentteja palvelusta. Lisäksi jokaisen aihealueen sivulla on linkki ylläpitäjän yhteystietoihin, joten palautteenanto onnistuu sitäkin kautta.

⁵ Webalizer v 2.01:n antamat tilastot

⁶ <http://www.linkkitalo.fi/SPT--LeaveFeedback.php>

Vuonna 2005 tuli lomakkeen kautta palautetta 13 viestiä. Niistä suurin osa (8) sisälsi aineistoehdotuksia, osassa pyydettiin korjaamaan viitteiden tietoja. Yleisesti palaute oli kannustavaa – tietoa oli löydetty, palvelun käyttö oli ollut helppoa, lisää aihealueita toivottiin:

Löysin Googlen kautta tämän linkkisivuston ja olen ilahtunut sen käyttökelpoisuudesta, joskin toivon että sitä laajennettaisiin.

Linkkitalo on hieno saavutus. Onneksi olkoon siitä! Voisiko kuitenkin sinne lisätä muutaman Internet-osoitteen ...

Hyvin tehdyt sivut, mutta oleellista puuttuu [...] Missä on uskontotieteet , teologia?

Tieteen linkkitalon aineistot olivat vuoden 2005 loppuun asti haettavissa eurooppalaisesta Renardus-portaalista. Joulukuussa Linkkitalon kehittämisryhmä päätti, että **Linkkitalo irroitetaan Renarduksesta**. Palvelu on toiminut jo pidemmän aikaa varsin matalalla profiililla eikä siihen ole tehty päivityksiä, vaan esim. sen käyttöliittymä sisältää paljon vanhentunutta tietoa – mm. Virtuaalikirjaston muuttuminen Tieteen linkkitaloksi ei näy mitenkään Renarduksessa. Myös hakuyhteys Renarduksesta Linkkitaloon on ollut pitkiä aikoja poikki. Tämän takia kehittämisryhmä katsoi, että Renardus ei ole tiedonhakijalle tarpeeksi laadukas palvelu ja Tieteen linkkitalolle ei ole Renardus-kytköksestä nykyisin enää hyötyä.

Linkkitalon käyttöliittymää viriteltiin vuonna 2005. Tilastoaineistoille tehtiin Tilastokirjaston rahoituksella Linkkitaloon oma käyttöliittymä, **WebStat**.

Tieteen linkkitalon olemassaololle on hyvät perusteet.

Osallistujaorganisaatioille palvelu tarjoaa hyvän ja näkyvän alustan alakohtaisten Internet-resurssien esittämiseen. Organisaatiot voivat keskittyä aineistojen kuvailuun, kun tekniikka ja ohjeistus hoidetaan keskitetysti. Aineistoja voi kuvailla myös yhteistyössä useamman organisaation kesken yhteisiin viitteisiin. Ylläpitäjien käytössä on myös yhtenäiset, 2003 – 2004 uusitut valintakriteerit.⁷ Linkkitarkistukset ajetaan automaattisesti kuun ensimmäisenä päivänä.

Tieteen linkkitalo on tammikuussa 2006 löydettävissä 11 paikallisesta **NELLI-portaalista**⁸, kuudesta näistä se on mukana NELLIn monihaussa. Jatkossa NELLIn hakuominaisuudet Linkkitaloon paranevat, kun portaalissa otetaan käyttöön Metaindex-toiminto. Se perustuu OAI–PHM-protokollaan, joka on Linkkitalonkin käytettävissä.

Linkkitalolla on ko. protokollan kautta kytkös myös TKK:n **semanttisen webin** tutkimushankkeeseen (Semantic Computing Research Group - SeCo⁹). Linkkitalon viitteitä ajetaan hankkeen testiympäristöön – tarkoituksena on tutkia tämäntyyppisten viitteiden käyttöä erilaisten semanttisten portaalien aineistona (esim. linkkisuositukset).

Kun palvelu julkistettiin uusittuna, tiedotteissa kutsuttiin **uusia organisaatioita** mukaan aihealueiden ylläpitoon.

---

⁷ Ks. <http://www.jyu.fi/library/virtuaalikirjasto/opastus/valintakriteerit.html> - Valintakriteerit päivitti työryhmä Tuija Oksman, Merja Hyödynmaa, Heikki Laitinen ja Päivi Lipsanen.

⁸ Kaikkiaan helmikuussa 2006 on käytössä 16 paikallista NELLIä.

⁹ <http://www.seco.tkk.fi/>

Kesällä 2005 Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutista tuli yhteydenotto koskien heidän rakentamaansa Venäjä-tiedon **RUSIAinfo-gatewaytä** ja sen kytköstä Linkkitaloon.

Kehittämisryhmä päätti, että kun palvelu julkistetaan, se voidaan linkittää Linkkitaloon. Aleksanteri-instituutille tarjotaan myös paikkaa Linkkitalon kehittämisryhmässä. Jos RUSIAinfon viitteet halutaan jossain vaiheessa laittaa haettaviksi Linkkitalosta, tarvitaan sen hoitamiseen erillinen kehityshanke.

Kampanjointia jatketaan edelleen – Linkkitaloon pitää saada lisää aihealueita.

Palvelun asemaa osana muuta tiedonhaku ympäristöä arvioidaan vuonna 2006. Opm: Itä haetaan arvioinnin tekoon apurahaa. Käyttöliittymän kehittämisessä on priorisoitu asioita – rahoitus tämän kehitystyön osalta on avoin.

7.2.2006 / Risto Heikkinen

Lisätietoa:

Risto Heikkinen, Jyväskylän yliopiston kirjasto, puh. (014) 260 3472
risto.heikkinen@library.jyu.fi
PL 35 (B), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO